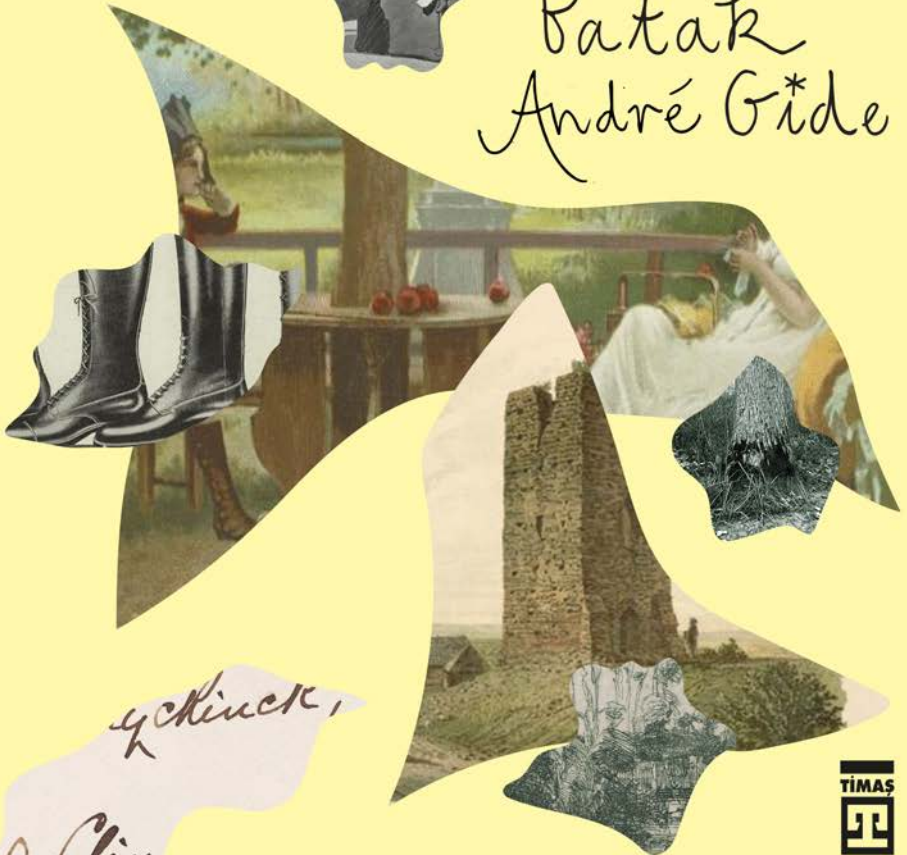

Fransızca
Aslından
Çeviren:
Serpil
Ekzioğlu

Patlak
André Gide

ушкинск,

0 Clu

DİC CUR HİC
(BAŞKA EKOL)

Kitabımı başkalarına anlatmadan önce başkalarının onu bana anlatmasını beklerim. Onu anlatmak için önceliği ben alırsam bu, kitabın anlamını sınırlamak olur; çünkü ne söylemek istediğimizi kendimiz bilsek bile kelimelere dökünceye dek söylemek istediğimiz bu mudur bilemeyiz –bizler her zaman söylemek istediğimizin fazlasını söyleriz. Kitabımda en hoşuma giden şeyse bilmeden yazdığım cümleler... Bu bilinçdışı hareketi Tanrı'nın bir hediyesi olarak isimlendirmek istiyorum. Kitap her zaman için ortak bir çalışmanın ürünüdür, yazarın görevi azalıp Tanrı'nın katkısı arttıkça kitap değer kazanır. Nesnelere keşfini herkesten bekleyebiliriz, ama eserlerimizin keşfini okurdan bekleyelim.

SALI
HUBERT

Saat beşe doğru hava serinledi. Pencereleeri kapadım ve yeniden yazmaya başladım. Saat altıda en yakın dostum Hubert geldi, binicilik eğitimi alanından dönüyordu.

“Merhaba! Çalışıyor musun?” diye sordu.

“Batak’ı yazıyorum” diye cevap verdim.

“Nedir bu?”

“Bir kitap.”

“Benim için mi?”

“Hayır.”

“Anlaşılması zor mu?”

“Sıkıcı.”

“O halde niçin yazıyorsun?”

“Aksi halde kim yazacak?”

“Yine itiraflar mı?”

“Pek sayılmaz.”

“Peki ne öyleyse?”

“Otursana.”

Ona Virgilius'tan¹ iki dize okudum:

Et tibi agna satis quamvis lapis omnia nudus Limosoque
palus obducat pascua junco.

“Cümleyi sana tercüme edeyim: Bir çoban başka bir çobanla sohbet ediyor. Laf arasında tarlasının taşlar ve bataklıklarla kaplı olduğunu anlatıyor. Ama bu çobanın tarlasından hiçbir şikâyeti yok. Bilakis, bu durumun onu mutsuz etmediğini bilmek onu çok sevindiriyor. İnsanın tarlasını değiştirmedığı sürece, ortaya koyacağı düşüncenin de akla yatkın olamayacağını söyleyebilir misin?”

Hubert tek kelime etmedi.

“Yeniden izah edeyim: Batak, özellikle seyahat edemeyen birinin hikâyesi, Virgilius onu Tityre diye isimlendirmişti. Batak, Tityre'inkine benzer bir tarlaya sahip, oradan çıkmaya çalışmak bir yana tam tersine orada kalmaktan mutlu olan bir adamın hikâyesi. İşte, hikâyemin özeti.”

Anlatmaya devam ettim:

1 André Gide, Batak adlı bu eserinde Romalı düşünür ve edebiyatçı Virgilius'un Kır Şiirleri (Des Bucoliques) adlı eserinden sıklıkla alıntılar yapar. Virgilius'un çobanlık yapan karamanı Tityre ile benzerlikler kurar.

“İlk gün, durumundan ne kadar memnun olduğunu, orada neler yapabileceğini tasarlar. İkinci gün, sabah vakti enginden bir yelkenli geçerken, dört ördek ya da bağırıtlak avlar; akşama doğru bunların ikisini cılız bir çalı ateşinde pişirip yer. Üçüncü gün, kendisine uzun sazlardan bir kulübe inşa ederek oyalanır. Dördüncü gün, geriye kalan iki ördeği yer. Beşinci gün, sazdan evini yıkar, kendisine daha güzel bir ev yapmaya çalışır. Altıncı gün...

Hubert, “Yeter! Sevgili dostum seni anladım, yazabilirsin,” dedi ve çıkıp gitti.

Hava kararmıştı. Kâğıtlarımı düzenledim. Henüz akşam yemeği yememiştim. Saat sekiz sularında evden çıktım ve Angéle’e gittim.

Angéle henüz masadan kalkmamıştı; tabağındaki meyveleri bitirmek üzereydi. Yanına oturdum. Ona portakal soymaya başladım. Bu sırada, masamıza çeşit çeşit reçel servisi yapıldı. Yeniden yalnız kaldığımızda Angéle:

-Bugün neler yaptınız? dedi.

Bir yandan benim için ekmeğe reçel sürüyordu.

Aklımda kalan tek bir olay yoktu, konuşmanın nereye varacağına hiç düşünmeden “Hiç!” diye cevap verdim. Durumu kurtarmak için gereksiz sözler sarf etmekten çekiniyordum. Birden aklıma Hubert’in ziyareti geldi.

-Bugün saat altıda, dostum Hubert beni görmeye geldi, diye yüksek sesle konuşmaya başladım.

Ang le:

-Evet, biraz önce çıktı, en azından o bir Şeyler yapıyor, boş durmuyor, diyerek eski bir tartışmayı alevlendirdi.

Hiçbir Őey yapmadığımı söylemiştim; birdenbire tepem atmıştı. Öfkeli bir sesle:

-Ne yani? O ne yapıyor ki? diye sordum. Ang le yanımdan kalktı.

-Yığınla Őey... İlk nereden başlasam... Ata biniyor... Sonra, sizin de çok iyi bildiğiniz gibi, kendisi dört endüstri kuruluşunun  yesi. Ayrıca kayınbiraderi ile birlikte bir sigorta Őirketinin yöneticiliğini yapıyor...

-Bunu ben de kabul ediyorum.

-Halk için açılmış biyoloji kurslarına gidiyor, her salı akşamı kamuya açık okuma etkinliklerine katılıyor. Trafik kazalarında ilk yardım yapabilecek kadar tıp bilgisine sahip, daha sayayım mı? Hubert hayır işleriyle de uğraşıyor: Beř yoksul aileye yardım ediyor, işçi arayan fabrika patronlarına işsiz insanları götürüyor. Bakıma muhtaç çocukları kırsal alanlardaki kurumlara yerleştiriyor. Genç körlerin verimli vakit geçirebilmeleri için birçok hasır atölyesi kurdu. Ve hafta sonu pazar günleri ava çıkıyor. Peki ya siz, siz ne yapıyorsunuz?

Biraz sikkın bir sesle:

-Batak'ı yazıyorum, diye cevap verdim.

-Batak mı, o da ne? dedi.

Yemeğimiz bitmişti, sohbele devam etmek için salona geçmeyi bekledim. Şöminenin karşına oturduktan sonra söze başladım:

-Etrafı batakla çevrili bir kulede yaşayan bir bekârın hikâyesi.

Angéle “Ya!” dedi.

-Adı Tityre.

-Ne berbat bir isim.

-Hiç de değil, Virgilius'ta geçiyor. Bunu kendim uydurmadım.

-Niçin bekâr?

-Niçin mi? Olaya sadelik katmak için.

-Hepsi bu mu?

-Hayır, onun yaşadıklarını kaleme alıyorum.

-Ne yapıyor?

-Bataklıkları seyrediyor.

Kısa bir sessizlikten sonra:

-Niçin yazıyorsunuz? diye sordu.

-Ben mi? Bilmiyorum, büyük olasılıkla bir şeyler yapmış olmak için.

Ang le:

-Bana okuyacak mısınız? dedi.

-Ne zaman isterseniz. Őu an cebimde dört ya da beŐ sayfa var.

K ĝıtları hızlıca cebimden çıkardım. KarŐdaki kiŐide için için istek uyandıran, tembel bir üslupla okumaya başladım.